



Ђурђевдан је хришћански празник који се прославља 6. маја (или 23. априла по старом календару), чиме се обележава успомена на Светог Ђорђа. Црква на овај дан обележава погубљење Светог Ђорђа, које се десило 303. године.

Свети великомученик Ђорђе рођен је у Кападокији, у Мало Азији, у имућној хришћанској породици.

У двадесетој години Ђорђе је, као војник цара Диоклецијана, доспео до чина трибуна (у рангу данашњег пуковника). Када је цар отпочео гоњење хришћана, Ђорђе је иступио пред њега и рекао му да је и он хришћанин. То је разбеснело моћног цара, који је наредио страшно мучење Светог Ђорђа: ноге су му ставили у класе, а тежак камен на прса, потом га везали за точак и вртели преко даске са ексерима, затим га закопали у ров до главе, давали му да пије отров.

За све то време он се предано молио Богу, а Бог га је исцељивао. Народ је гледао како млади Ђорђе трпи све те муке и дивио му се. На крају, цар је осудио Ђорђа на посечење мачем.

Од тада догађала су се небројана чуда и јављања Светог Ђорђа.

Пре него што је погубљен, Свети Ђорђе је замолио свога слугу да му тело однесе у Палестину, одакле му је родом била мајка и где је имао велико имање, које је, уз помоћ слуге, поделио сиромасима.

У време владавине цара Константина Великог, у граду Лиди побожни хришћани су подигли монументалан храм посвећен овом светитељу. Приликом освећења тог храма, у њега су пренете светитељеве мошти. Успомена на овај дан се празнује 16. новембра, а у народу је тај дан познат као Ђурђиц, такође честа слава код Срба.

У уметности се Свети Ђорђе често приказује како убија змаја, односно аждаху. На иконама се овај светац представља на коњу са којег копљем пробада нема. Ова слика се тумачи тако што аждаја симболизује многобожачку силу која је “прождирала” невинне хришћане. По веровању, својом смрћу Свети Ђорђе је задао смртан ударац незнабоштву, јер је десет година после његове смрти, 313. године, хришћанство проглашено званичном државном религијом Римског царства (чувеним Миланским едиктом који су донели цареви Константин Велики и Лициније, проглашена је верска равноправност, а хришћани, после 300 година, више нису прогањани).

Године 494. великомученик Ђорђе је проглашен за свеца.

За Ђурђевдан су везани многи живописни обичаји. На Ђурђев дан се дешава смена зиме и лета, када су у турско време хајдуци напуштали своје јатаке, и одлазили у шуму, да поново отпочну хајдуковање. Из тог времена у народу је остала изрека: Ђурђев данак – хајдучки састанак, Митров данак – хадучки растанак.”

Обичај је да се дан пре Ђурђевдана, или у зору на сам дан славе исплету венчићи од “ђурђевог цвета”: ђурђевка, млечике и др. Њима се ките улазна врата на дворишту и кући, и стоје до следећег Ђурђевдана.

Такође је обичај да се ујутро сви укућани умивају водом: деца, да буду здрава као дрен; девојке, да им се момци удварају, старији, да буду здрави; домаћин, да му кућа буде доброчувана и тако редом.

Велики ритуални значај придаје се купању у реци, пре изласка сунца. То купање треба да донесе здравље и снагу.

По бројности свечара, Ђурђевдан је четврта слава.

Ђурђевдан је и велики празник Рома, који живе у српским земљама. Славе га и Горанци, народ пореклом из Горе (на Косову и Метохији), који су у ХВИИИ веку примили мухамеданство. Ђурђевдан је крсна слава црногорске династије Петровића а, према народној песми, био је и слава Марка Краљевића и свих осталих Мрњавчевића.